

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/81/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5314205508
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5314205508.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Yvetty Dzugasovej a členov JUDr. Jany Urbanovej a Mgr. Anny Mihálikovej, v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, 010 01 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: M. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. V., prechodne bytom T. XXXX/XX, XXX XX J., v konaní o zaplatenie 4.299,94 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Čadca č.k. 8C/113/2014-79 zo dňa 10. marca 2017, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Čadca č.k. 8C/113/2014-79 zo dňa 10. marca 2017 vo výroku III., ktorým súd vo zvyšku žalobu žalobcu zamietol a vo výroku IV. o trovách konania p o t v r d z u j e.

Vo zvyšnej časti (výrok I. a II.) zostáva rozsudok Okresného súdu Čadca č.k. 8C/113/2014-79 zo dňa 10. marca 2017 n e d o t k n u t ý.

Žalovaný n e m á voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd napadnutým rozsudkom s poukazom na ustanovenie § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), a d), § 9 ods. 1, ods. 2 písm. k), § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, § 52 ods. 1, 3, 4, § 54 ods. 1, § 517 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník a § 3 ods. 1, § 10c Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., sporové konanie o žalobe v časti o zaplatenie sumy 85,28 Eur zastavil (výrok I.). Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 4 299,94 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 4 299,94 Eur od 20.01.2017 do zaplatenia, v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.) a vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok III.). Žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (výrok IV.).

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 29.05.2014 domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 4.299,94 Eur spolu s úrokom vo výške 357,16 Eur, nezaplatených sankčných poplatkov vo výške 76,65 Eur, zmluvného úroku vo výške 15,90 % zo sumy 4.299,94 Eur od 22.05.2014 do zaplatenia, úroku z omeškania vo výške 8 % ročne z nezaplatenej istiny a nezaplatených úrokov od 12.06.2014 do zaplatenia, poplatkov za upomienky vo výške 85,28 Eur a náhrady trov konania.

3. Prvoinštančný súd mal z vykonaného dokazovania preukázané, že žalobca (v Zmluve označený ako „banka“) so žalovaným (v Zmluve označený ako „klient“) uzatvorili dňa 10.10.2012 Úverovú zmluvu č. 0000000000007595 (ďalej „Zmluva“), na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému peňažné prostriedky vo výške 4.700 Eur a žalovaný sa zaviazal poskytnutý úver a úroky splácať v pravidelných mesačných anuitných splátkach vo výške 86,49 Eur pri počte 96 splátok, a celý úver aj s príslušenstvom, vrátane celkových nákladov spojených s úverom vo výške 8.494,08 Eur, splatiť do 16.09.2010 (správne

16.09.2020, poznámka odvolacieho súdu). Po vyčerpaní poskytnutého úveru žalovaný porušil svoje zmluvné povinnosti, na základe čoho ho žalobca listom zo dňa 17.02.2014 vyzval na predčasné splatenie poskytnutého úveru v tom čase v aktuálnej výške 4.567,42 Eur v lehote do 11.03.2014. Žalovaný zaplatil žalobcovi na poskytnutý úver celkovo sumu 400,06 Eur. Predmetnú Zmluvu uzatváral žalobca v postavení veriteľa so žalovaným v postavení dlžníka, ktorý je spotrebiteľom, keďže sa jedná o fyzickú osobu, ktorá pri uzatváraní predmetnej Zmluvy nekonala v rámci svojho podnikania, povolania alebo zamestnania. Na základe uvedeného súd ustálil, že právny vzťah založený úverovou zmluvou je potrebné kvalifikovať ako vzťah spotrebiteľský a bolo tak potrebné aplikovať právnu úpravu uvedenú v zákone č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy ako aj v ustanoveniach § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka. Žalobca ako veriteľ určil výšku mesačnej splátky sumou 86,49 Eur bez jasnej a určitej špecifikácie, aká suma z toho pripadá na istinu, na úroky a iné poplatky. Takýmto postupom podľa názoru súdu obišiel ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z., keď skutočnosť, že Zmluva obsahuje údaj o počte, termíne a výške splátok, bez uvedenia rozčlenenia splátky na istinu, úroky a poplatky, nemožno považovať za splnenie zákonnej povinnosti žalobcu. Členenie a uvedenie jednotlivých čiastok úveru prehľadne vymedzuje povinnosti dlžníka tak, aby sa dokázal zorientovať v ponuke a aby zároveň nebolo možné, aby si veriteľ voči dlžníkovi uplatňoval aj nároky, na ktoré nemá právo. S prihliadnutím na uvedené súd považoval úver za bezúročný a bezpoplatkový, s poukazom na § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z.z. v znení účinnom ku dňu uzatvorenia Zmluvy. Medzi sporovými stranami nebolo sporné, že žalovaný z poskytnutého úveru vo výške 4.700 Eur uhradil jednotlivými splátkami celkovo sumu 400,06 Eur, na základe čoho vyhovel žalobe v časti predstavujúcej rozdiel medzi poskytnutým úverom a sumou, ktorú žalovaný uhradil, t.j. vo výške 4.299,94 Eur. Prvoinštančný súd priznal žalobcovi aj nárok na úroky z omeškania podľa ustanovenia § 517 ods. 2 OZ v spojení s ustanovením § 3 ods. 1 a § 10c nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z. z., ktoré si žalobca uplatnil, vo výške 8 % ročne zo sumy 4.299,94 Eur od 20.01.2017 do zaplatenia. V časti o zaplatenie žalobcom uplatneného nároku na zaplatenie upomienky vo výške 85,28 Eur súd konanie v zmysle § 145 ods. 2 CSP zastavil, nakoľko mal preukázať splnenie zákonom stanovených podmienok pre pripustenie späťvzťatia žaloby v tejto časti. Vo zvyšnej časti žalobou uplatneného nároku súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

4. Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania vychádzal súd pri aplikácii § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP z pomeru úspechu sporových strán v konaní. Žalobca bol v konaní úspešný čo do uplatnenej istiny a neúspech mal len v nepatrnej časti nároku predstavujúcej príslušenstvo (zmluvné úroky, poplatky a časť úroku z omeškania, vrátane späťvzťatej časti ohľadne poplatkov). V zmysle § 262 ods. 2 CSP uviedol, že o výške náhrady rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

5. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, ktorý sa domáhal jeho zmeny vo výroku III. o čiastočnom zamietnutí žaloby tak, že odvolací súd okrem čiastočného zastavenia konania vyhovie žalobe v celom rozsahu. Namietal záver súdu o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru z dôvodu vyslovenej absencie obligatórnej obsahovej náležitosti vyžadovanej v zmluve v zmysle § 9 ods.2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. Táto obligatórna obsahová náležitosť je uvedená v samotnom texte zmluvy o úvere a vo Všeobecných obchodných podmienkach, ktoré tvoria súčasť Zmluvy. Výška, počet a termíny splátok istiny a úroky sú uvedené v samotnom texte Zmluvy nasledovne: výška anuitnej splátky 86,49 Eur, termín splatnosti 1. anuitnej splátky 15.10.2012, počet anuitných splátok 96, periodicita a termín splatnosti anuitnej splátky mesačne, v 15. deň kalendárneho mesiaca. Z uvedeného podľa názoru odvolateľa vyplýva, že počet a termíny splátok istiny aj úrokov sú rovnaké a sú určené termínom splatnosti anuitnej splátky. Uvedené platí aj pre údaj o výške splátky. Dodal, že banka bezplatne a kedykoľvek počas celej doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere poskytne spotrebiteľovi výpis z účtu vo forme amortizačnej tabuľky, ktorá uvádza splátky, ktoré sa majú zaplatiť, lehoty a podmienky ich úhrady, vrátane rozpisu každej splátky s uvedením amortizácie istiny a úrokov vypočítaných na základe úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru. Informáciu, že splácanie spotrebiteľského úveru prebieha formou mesačných anuitných splátok, a že rozdelenie splátok na istinu a úroky úveru obsahuje amortizačná tabuľka, banka klientovi poskytuje už v rámci poskytovania informácií pred uzatvorením zmluvy prostredníctvom formulára pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere. Anuita a anuitné splácanie je definované ako pravidelné (periodické) plynutie pevne stanovených platieb počas určitej špecifikovanej doby. Anuitná splátka zostáva počas celej doby splácania rovnaká. Skladá sa zo splátky istiny a splátky úroku. Výška anuitnej splátky sa nemení. Plynule sa mení výška a pomer istiny a úroku. Z toho vyplýva, že na začiatku úverového vzťahu najväčší podiel celej splátky bude tvoriť úrok a naopak na konci bude najväčší podiel splátky predstavovať istina, čiže každou ďalšou splátkou sa splácaný úrok znižuje a splácaná istina sa zvyšuje. Výška, počet a termíny splátok poplatkov je

zrejme už v čase uzatvorenia zmluvy, uvádza sa v samotnom texte zmluvy. Ostatné poplatky a ich výška sú uvedené v Sadzobníku poplatkov tvoriacich súčasť VOP, ako aj súčasť zmluvy. Prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia zmluva neuvádza, nakoľko na základe zmluvy o pôžičke nevznikajú nesplatené zostatky s rôznymi úrokovými sadzbami. Bod 2.5.5 VOP určuje poradie uspokojovania pohľadávky nasledovne: Všetky platby, ktoré banka v priebehu splácania úveru prijme od klienta (alebo tretej osoby) na splatenie úveru sa započítajú na úhradu pohľadávok banky voči klientovi v nasledovnom poradí: a/ dlžná a splatná istina, ako prvá v poradí; b/ dlžné a splatné úroky, ako druhé v poradí; c/ dlžné a splatné úroky z omeškania a zmluvné pokuty, ako tretie v poradí; d/ dlžné a splatné odmeny, poplatky, výdavky a iné náklady banky, ako štvrté v poradí; pričom konkrétnu pohľadávku v rámci príslušného poradia, na ktorú bude platba započítaná, určí banka s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu. Odvolateľ poukázal aj na rozhodnutie ESD vo veci C-42/15 vo veci Home Credit Slovakia, proti Kláre Biróovej, v zmysle ktorého článok 10 ods. 1 a 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.04.2008 v spojení s článkom 3 písm. m) sa má vykladať v zmysle, že zmluva o úvere nemusí byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument, ale všetky náležitosti uvedené v článku 10 ods. 2 smernice musia byť vyhotovené písomne alebo na inom trvalom nosiči. Zároveň sa má článok 10 ods. 2 písm. h) a i) vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú stanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie istiny. Na podporu svojich tvrdení poukázal odvolateľ na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 12Co/149/2016 zo dňa 15.02.2017 a rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/68/2017 zo dňa 28.02.2017.

6. Žalovaný, na odvolanie žalobcu, ktoré mu bolo doručené tzv. fikciou doručenia dňa 09.02.2018, nereagoval. Žiadne ďalšie podania v rámci odvolacieho konania súdu predložené neboli.

7. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP toto rozhodnutie vo výroku III., ktorým súd žalobu vo zvyšnej časti zamietol a v závislom výroku IV. o trovách konania podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil. V nenapadnutej časti (výroky I. a II.) zostal rozsudok okresného súdu nedotknutý.

8. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

9. Na doplnenie považoval odvolací súd za nevyhnutné reagovať na odvolaciu námietku žalobcu formulovanú v podanom opravnom prostriedku. Krajský súd zároveň poukazuje na zodpovednosť žalobcu za obsahové vymedzenie svojho odvolania, v spojitosti s nevyhnutnosťou odvolacieho súdu rešpektovať svoju viazanosť odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP).

10. V podstate jediným náležite vysloveným (a odvolaním napadnutým) záverom súdu prvej inštancie je absencia rozdelenia mesačnej splátky úveru na istinu a úrok/poplatky. V súvislosti s takto vymedzeným predmetom odvolacieho konania disponoval krajský súd v čase svojho rozhodovania vedomosťou o viacerých vecne odlišných rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR. Chronologicky skorším je rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo 128/2016 zo dňa 29. novembra 2017, ktoré (bod 19. jeho odôvodnenia) konštatovalo vecnú správnosť potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu založeného na právnom závere, v zmysle ktorého pokiaľ úverová zmluva jednotlivé splátky úveru nečlení podľa § 4 ods. 2 písm. i) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v rozhodnej dobe, tak, ako to ustanovil zákonodarcia („Zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“), t.j. splátka je vyjadrená iba jednou sumou, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Stotožnil sa pritom s argumentáciou odvolacieho súdu o primárnom účele noriem spotrebiteľskej ochrany, ktorým je zrozumiteľnosť pre spotrebiteľa a ochrana z povahy veci slabšieho účastníka právneho vzťahu, ktorému účelu môže zodpovedať len taký výklad dotknutého ustanovenia,

ktorý každý z atribútov vyjadrených v zákone slovami „výška“, „počet“ a „termíny splátok“ viaže ku každej z tam uvedených zložiek spotrebiteľského úveru, teda ako k istine, tak i k úrokom a poplatkom.

11. V danej súvislosti krajský súd dodáva, že novelou Občianskeho zákonníka vykonanou zákonom č. 568/2007 Z. z., bol doplnený § 566 o odsek 2, ktorý určuje, v akom poradí treba započítať čiastočné plnenia. Pri čiastočnom plnení peňažného dlhu sa započíta najprv plnenie na istinu, až potom na úroky. Toto poradie môže zmeniť len dlžník, nie veriteľ. Požiadavka rozčlenenia splátky mala legislatívne vyjadriť zámer vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa, aby dostal dôležité informácie ešte pred podpisom zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorému sa tak umožní porovnať produkty a pomôžu pri rozhodovaní o výbere produktov poskytovateľov spotrebiteľských úverov. Úplná znalosť vecí spotrebiteľa predpokladá poskytnutie informácií aj o nákladoch spojených s úverom a poznanie pravidiel, podľa ktorých veriteľ postupuje, a tým súčasne smeruje k požiadavke, aby veriteľ svojvoľne a nekontrolovateľne nepriradzoval plnenie spotrebiteľa a výlučne sám určoval, aká časť sa použije na splátku istiny, aká na splátku úrokov a poplatkov. Rozlišovanie splátky, v prípade ktorej sa uhrádza aj istina a úrok, má reálny praktický význam. Zmluvná rovnováha pri spotrebiteľskom úvere mohla byť naplnená len v prípade informovania veriteľa o podmienkach splácania rozčlenených častí splátky, prípadne o ich pomere alebo spôsobe zmeny, z hľadiska porovnávania produktov pri rozhodovaní spotrebiteľa o uzavretí zmluvy, ako i pri konsenzuálnom určení aká časť plnenia sa použije na splátku istiny a aká na splátku úrokov. Uvedené nie je spôsobilá nahradiť vyžiadaná amortizačná tabuľka.

12. Opačný postulát rezultuje z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo 146/2017 zo dňa 22. februára 2018, v zmysle záverov ktorého pri aplikácii § 9 ods. 2 písm. k/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v rozhodnej dobe, nemožno od dodávateľov žiadať, aby v nich uvádzali presný rozpis plánovanej amortizácie dlhu, t.j. rozpis po častiach (samostatne vo väzbe na istinu, úrok a poplatky). Najvyšší súd SR mal za to, že pokiaľ predmetné ustanovenie uvádza pojmy „výška“ alebo „počet“ či „termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“, ide len o spresnenie, čo splátka úveru zahŕňa. Argumentoval, že zámerom zákonodarcu bezpochyby nebolo, aby dotknuté ustanovenia bolo v rozpore s čl. 10 ods. 2 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23.4.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere (ďalej len „Smernica“), resp., aby sprísnilo požiadavku zakotvenú v Smernici, t.j., aby zmluva o úvere upravovala výšku, počet a termíny splátok ako súboru, ktorý zahŕňa istinu, úroky a iné poplatky. Z dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z.z. totiž vyplýva, že ide o transpozíciu predmetnej Smernice do slovenského právneho poriadku v plnom rozsahu. Zároveň odvolaciemu súdu je známy obsah rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/56/2018 zo dňa 17. apríla 2018, sp. zn. 4Cdo/65/2018 zo dňa 26. septembra 2018, sp. zn. 4Cdo/187/2017 zo dňa 23. apríla 2018 a sp. zn. 4Cdo/211/2017 zo dňa 23. apríla 2018, ktoré identickým spôsobom (doslovne) odôvodňujú rozhodnutie od prvého označeného rozhodnutia (sp.zn. 3Cdo 146/2017 zo dňa 22. februára 2018).

13. S ohľadom na opísanú disproporciu v záveroch rozhodnutí Najvyššieho súdu SR týkajúcich sa výkladu totožného zákonného textu a (hlavne) pri absencii výslovného vyporiadania sa s existenciou a predovšetkým dôvodmi odklonu od záverov skoršieho/odlišného rozhodnutia Najvyšším súdom SR (nesprávne je východiskové konštatovanie NS SR obsiahnuté v bodoch 16. a 17. uznesenia sp. zn. 3Cdo 146/2017 zo dňa 22. februára 2018, že ide o doposiaľ neriešenú otázku), odvolací súd pri nevyhnutnosti priklonenia sa k niektorému z označených rozhodnutí dovolacieho súdu pristúpil k podrobnému rozboru/ výkladu predmetného slovného spojenia.

14. Už izolovaný/jednoduchý gramatický výklad dotknutej normy umožňuje prikloniť sa skôr k prvému z prezentovaných výkladov (bod 10. tohto odôvodnenia), keď zvolená terminológia osobitne vymenúva/ člení splátku istiny, úrokov a iných poplatkov. Ustálená súdna prax však gramatický výklad považuje len za prvotný prístup k zákonnému textu/pojmosloviu. Aj v posudzovanej veci je preto potrebný komplexný výklad použitím ďalších výkladových metód. Veľkou výpovednou hodnotou v tejto spojitosti disponuje porovnanie jednotlivých časových verzií skúmaného zákonného textu (historický výklad) v spojení s dôvodmi/účelom, ktoré k jednotlivým zmenám viedli (teleologický výklad).

15. Rozoberané slovné spojenie sa v právnom poriadku SR objavuje už v zákone č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Najvyšší súd SR v druhom z označených rozhodnutí (sp.zn. 3Cdo 146/2017 zo dňa 22. februára 2018) ponecháva skoršie úpravy bez odozvy, hovorí len o „novo prijímanom“ ustanovení, tieto skoršie znenia však stavajú celú problematiku do iného svetla. Zákon č. 258/2001

Z. z. obsahoval text „Zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje najmä sumu, počet a termíny splátok istiny, úroku a iných poplatkov; ak je to možné, treba uviesť aj súčet týchto platieb s upozornením na možnosť účtovania kompenzácie ušlých výnosov, ak veriteľ chce túto možnosť využiť.“ Opísaný text právnej normy úplne jednoznačne prezentuje úmysel zákonodarcu, aby obligatórnou náležitosťou spotrebiteľskej zmluvy bolo vnútorné rozčlenenie splátky na istinu, úroky a poplatky, dokonca súčet týchto položiek bol len fakultatívny (za splnenia stanovenej podmienky). Práve tu, keďže ide o prvýkrát zavedený pojem, možno vzhliadnuť/odhaliť skutočný úmysel zákonodarcu. Tento záver následne potvrdila aj aplikačná prax súdov, vrátane Najvyššieho súdu SR. Jazykový aj logický výklad tohto znenia je jednoznačný a vyplýva aj z dôvodovej správy k predmetnému zákonu. Dôvodová správa k predmetnému zákonu zdôrazňovala princíp minimálnej harmonizácie pri prevzatí Smernice Rady 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, keď predmetná smernica (čl. 15) umožňovala členským štátom možnosť zaviesť aj prísnejšie ustanovenia pre zabezpečenie komplexnej ochrany spotrebiteľov.

16. K zmene predmetného ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. došlo zákonom č. 568/2007 Z.z., a to tak, že znel: „Zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje najmä výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“. Zmena teda spočívala v nahradení slova „sumu“ slovom „výšku“ (bez právnej relevancie k rozoberaným otázkam) a vypustení požiadavky uviesť súčet platieb (položiek). Z dôvodovej správy k tomuto zákonu vyplýva požiadavka posilniť postavenie spotrebiteľa, ako aj zvyšovať informovanosť spotrebiteľov. Z toho možno vyvodiť jediný záver a to, že uvedenou novelou zákonodarca neupustil od požiadavky členenia splátok, vypustil len požiadavku na uvedenie súčtu týchto platieb. Opačný výklad by totiž nesmeroval k posilneniu postavenia spotrebiteľov, naopak, znižoval by rozsah ich informovanosti (absenciu údajov o členení splátok) a nemal by žiadnu oporu v texte dôvodovej správy, kde niet zmienky o zámere vypustiť doteraz nepochybné rozčlenenie, ani v samotnom (legislatívno-technickom) prevedení/realizácii novelizácie, keď zákonný text stále (ako pred novelizáciou) odčleňuje splátky istiny od splátok úverov a iných poplatkov.

17. Chronologicky nasledovalo zrušenie zákona č. 258/2001 Z. z. a to prijatím zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, implementujúcim okrem iného Smernicu Rady 2008/48 z 23.04.2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení Smernice Rady 87/102/EHS. Posudzovanú normu tu nachádzame v § 9 ods. 2 písm. i/ v znení: „Zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti: výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia“. Formulácia textu normy teda v porovnaní s nahradzovanou normou nevykazuje žiadnu významovú/formulačnú zmenu. Nemožno preto hovoriť ani o zmene doterajšieho chápania/výkladu opätovne použitého pojmoslovía.

18. Posledná relevantná novelizácia (zákona č. 129/2010 Z. z.) bola vykonaná zákonom č. 279/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení oznámenia o oprave chyby č. 299/2017 Z. z., ktorá novela s účinnosťou od 01.05.2018 zmenila ustanovenie § 9 ods. 2 písm. i) tak, že aktuálne znie: Zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti: výšku, počet, frekvenciu splátok a prípadne poradie, v ktorom sa budú splátky priradovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia“.

19. V posledne označenom prípade už je zreteľný rozdiel v použitom pojmosloví a nadväzne z logiky vyššie opísaných zmien možno nepochybné vyvodiť, že zákonodarca textom „výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ mienil členenie (každej) splátky spotrebiteľského úveru a termínom „frekvencia splátok“ (od 01.05.2018) len uvedenie/označenie splatnosti dohodnutých/jednotlivých splátok bez požiadavky ich rozčlenenia na časť zodpovedajúcu istine, úrokom a iným poplatkom.

20. Z aplikovaných výkladových metód teda vyplýva, že až s účinnosťou od 01.05.2018 (§ 25j zákona č. 129/2010 Z. z.) došlo k zmene zákonného predpisu, z ktorej (zmeny) možno preukázať, že vnútorné členenie splátok už nie je zákonnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Súdená vec, ako i označené prípady posudzované Najvyšším súdom SR sa však týkajú skutkového a právneho stavu pred novelou vykonanou zákonom č. 279/2017 Z. z.. Najvyšší súd SR však v druhom z označených rozhodnutí (sp. zn. 3Cdo 146/2017 zo dňa 22. februára 2018) pristúpil k zmene doterajších záverov svojej rozhodovacej činnosti (akceptujúcej požiadavku vnútorného členenia splátok) za nezmenenej právnej úpravy, za ktorej aplikačná prax prijala záver o danosti zákonnej požiadavky vnútorného členenia splátok (zodpovedajúci aj záveru vyplývajúcemu z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo 128/2016 zo dňa 29. novembra 2017).

21. V danej súvislosti odvolací súd pripomína akceptovaný postulát, v zmysle ktorého je rôzny výklad rovnakých slov v rozpore s princípom právnej istoty. Ústavný súd SR (napr. Pl. ÚS 6/04) už v opísanej spojitosti konštatoval, že diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná. Osobitne od Najvyššieho súdu SR pritom požadoval, aby pri zámere zmeniť svoje skoršie závery venoval zvýšenú pozornosť vypracovaniu dôsledného a presvedčivého odôvodnenia pri vyrovnaní sa so svojou „rozchádzajúcou sa“ rozhodovacou činnosťou.

22. Aj s ohľadom na opísané otázky nastolené postupom Najvyššieho súdu SR v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo 146/2017 zo dňa 22. 02. 2018 odvolacie súdy (napr. rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 5Co/468/2017 zo dňa 10.04.2018, rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/48/2017 zo dňa 28.03.2018, viaceré rozhodnutia Krajského súdu v Prešove) aj po prijatí predmetného uznesenia NS SR zotrvali na záveroch svojej rozhodovacej činnosti (o danosti zákonnej požiadavky vnútorného rozdelenia splátok), ktoré podporili podrobnou argumentáciou.

23. Najvyšší súd SR v rámci uznesenia sp. zn. 3Cdo 146/2017 zo dňa 22. februára 2018 dôvodí eurokonformným výkladom, ktorý má byť založený na tom, že zámerom zákonodarcu bezpochyby nebolo, aby dotknuté ustanovenie bolo v rozpore so Smernicou, resp., aby spĺnilo požiadavku zakotvenú v Smernici, t.j., aby zmluva o úvere upravovala výšku, počet a termíny splátok ako súboru, ktorý zahŕňa istinu, úroky a iné poplatky, nakoľko z dôvodovej správy k zákonu č. 129/2010 Z. z. vyplýva, že ide o transpozíciu predmetnej Smernice do slovenského právneho poriadku v plnom rozsahu.

24. Opísaná úvaha však opomína otázku vyhodnotenia správnej realizácie zámeru zákonodarcu transponovať Smernicu Rady 48/2008/ES, v ktorej spojitosti je evidentné, že zákon č. 129/2010 Z. z. priznal spotrebiteľovi vyššiu mieru ochrany stanovením požiadavky rozčlenenia (vnútornej skladby) splátky ma istinu, úroky a poplatky. Až rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia vs. Klára Bírová dňa 09. 11. 2016 konštatoval, že Smernica bráni členským štátom, aby vo svojej vnútroštátnej úprave stanovovali povinnosť zahrnúť do zmluvy aj iné náležitosti než vymenúva článok 10 ods. 2 Smernice. Tento zámer zákonodarcu náležite realizoval až novelou účinnou od 01.05.2018, kedy zosúladiť text vnútroštátnej normy so Smernicou. Do uvedeného obdobia teda/ale nie je možné hovoriť o riadnej transpozícii Smernice a relevantnej zmene vnútroštátnej normy.

25. Je potrebné zdôrazniť, že Smernica EÚ, ktorá bola zjavne implementovaná do nášho právneho poriadku nad jej rámec a v rozpore s ustanovením o úplnej harmonizácii, nemôže mať priamy účinok, teda zakladať práva a povinnosti priamo sporovým stranám - pôsobiť horizontálne. Teória a prax Súdneho dvora EÚ vychádza z premisy, že takáto situácia môže následne viesť k použitiu tzv. eurokonformného výkladu vnútroštátnej normy (tzv. nepriamy účinok smernice), ktorý má však svoje medze už judikované rovnako Súdny dvorom EÚ.

26. Súdny dvor medze nepriameho účinku smernice prehľadne zhrnul vo veci Adeneler, C-212/04 zo 4. júla 2006, keď uviedol, že „povinnosť vnútroštátneho sudcu odvolávať sa na obsah smernice pri výklade a uplatňovaní relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je obmedzená všeobecnými zásadami práva, najmä právnou istotou a zákazom retroaktivity, a nemôže slúžiť ako základ pre výklad contra legem vnútroštátneho práva“.

27. Vzhľadom na explicitné znenie zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v časti povinnosti členenia splátok na splátky istiny, splátky úrokov a splátky poplatkov, ak by vnútroštátny súd po rozsudku C-42/15 vyložil toto ustanovenie eurokonformne tak, že zmluva nemusí obsahovať členenie splátok na splátky istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadne v otázke, kedy je zmluva o úvere bezúročná a bez poplatkov, doslova „zlomil“ vnútroštátne právo a toto vnútroštátne právo by nahradil smernicou EÚ (čo je postup typický pre priamy účinok). Nakoľko sa ale jedná o spory medzi jednotlivcami, priamy účinok smernice je vylúčený (teda môžeme uvažovať iba o účinku nepriamom) a naznačený postup nebude možný, pretože by sa jednalo o výklad práva contra legem.

28. Zhrnúc doteraz konštatované, podstatným nie je neúspešný zámer zákonodarcu transponovať smernicu do právneho poriadku, ale práve a len reálny výsledok legislatívneho postupu zákonodarcu, ktorý až do kvalifikovanej zmeny právneho poriadku účinnnej od 01.05.2018 nastavil vyššiu miery ochrany spotrebiteľa než Smernica.

29. Nadväzne, pri ustálenom východisku o chybnnej transpozícii Smernice do právneho poriadku SR sú zásadnou skutočnosťou limity eurokonformného výkladu, ktorý (ako dokonca poukázal aj samotný Najvyšší súd SR v bode 24. odôvodnenia uznesenia sp. zn. 3 Cdo 146/2017) výklad nie je absolútny a nemôže predovšetkým nahradiť znenie zákona. Táto metóda výkladu súvisí s nepriamym účinkom smerníc, ktorý (účinnok) zakladá povinnosť vnútroštátnych súdov usilovať sa vykladať transponované normy tak, aby sa dosiahol cieľ sledovaný smernicou. Naznačené limity tohto výkladu spočívajú (okrem iného) v tom, že takýmto výkladom nesmú byť porušené všeobecné právne zásady, najmä zásada právnej istoty, preto eurokonformný výklad nemôže byť contra legem, ďalej že vnútroštátne právo má byť posúdené ako celok, tiež že vnútroštátne ustanovenia môžu byť vykladané len za použitia vnútroštátnym právnym poriadkom akceptovaných výkladových metód (bližšie pozri napr. rozsudok Súdneho dvora EÚ C-282/10 Dominguez, v ktorom Súdny dvor EÚ konštatuje v prípade nemožnosti dosiahnuť nepriamym účinkom súlad vnútroštátneho práva s normou EÚ, možnosť účastníka poškodeného nesúlalom vnútroštátneho práva dovoliť z tohto titulu sa náhrady škody) .

30. Na základe uvedeného teda rezultuje konečný záver, že princípu právnej istoty korešponduje len rovnaký výklad rovnakých „slov zákona“ a nesprávna transpozícia smernice EÚ nemôže byť odstraňovaná výkladom contra legem (čo si uvedomil aj zákonodarca, keď pristúpil od 01.05.2018 k jednoznačnej zmene formulácii textu spornej právnej normy). Inými slovami, eurokonformným výkladom nie je možné preklenúť nutnosť legislatívnej zmeny, a to nielen vo vzťahu k jazykovému zneniu zákona, ale aj k jeho účelu.

31. Prijatie opačného výkladu by viedlo k porušeniu základného princípu právnej istoty, nakoľko totožný text právnej normy by bol aplikačnou praxou všeobecných súdov (vrátane Najvyššieho súdu SR) dlhodobo vykladaný určitým spôsobom a od istého momentu - bez zmeny relevantnej vnútroštátnej úpravy - by mal byť vykladaný opačne. Uvedené rozhodne nezodpovedá nastaveným hraniciam a podstate eurokonformného výkladu.

32. Praktickým dôsledkom záverov neskoršieho/druhého uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 146/2017 by totiž bolo, že slová „výšku“ (resp. sumu), „počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov“ je (v záväzkových vzťahoch) od roku 2001 do 09.11.2016 potrebné vykladať tak, že členenie splátok je obligatórnou náležitosťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere (podporené rozsiahlou judikatúrou), ale od 09.11.2016 (bez zmeny vnútroštátneho zákona) by identické slovné spojenie malo byť vykladané opačne, t.j. že vnútorné rozdelenie splátok sa v zmluve o spotrebiteľskom úvere nevyžaduje. Navyše, významovo jednoznačne zmenený/novelizovaný text zákona (od 01.05.2018) v znení „výšku, počet, frekvenciu splátok“ by sa mal (až absurdne) vykladať rovnako ako predchádzajúci odlišný text zákona v znení „výšku (resp. sumu), počet a termíny splátok istiny, úroku a iných poplatkov“, a to ešte ale len od určitej doby (od 09.11.2016).

33. Na základe opísaných úvah sa odvolací súd priklonil v rámci zisťovania obsahu a zmyslu aplikovaných noriem (pozri nález Ústavného súdu sp. zn. III.ÚS 341/2007 z 01.08.2008) k záverom skoršieho uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo 128/2016 zo dňa 29. novembra 2017, ktorý svoj základ nachádza v úsudku o danosti požiadavky vnútornej skladby splátok vyplývajúcej z platného právneho poriadku SR v znení účinnom do 01.05.2018.

34. Okresný súd teda vykonal v prejednávanej veci dokazovanie náležitým spôsobom a v potrebnom rozsahu, vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v ust. § 191 ods. 1 CSP, súčasne spôsobom plne zodpovedajúcim kontradiktórnosti sporového konania umožnil stranám sporu realizáciu ich procesných práv a nadväzne zákonným spôsobom vyhodnotil tak procesnú aktivitu strán, ako aj meritum veci. Po vykonaní a vyhodnotení dokazovania zákonným spôsobom a v potrebnom rozsahu vydal vecne správne rozhodnutie, ktoré zodpovedajúcim spôsobom v zmysle ust. § 220 až § 222 CSP, aj správne a presvedčivo odôvodnil. Odvolacie dôvody žalobcu vyhodnotil krajský súd ako neopodstatnené, pričom zároveň nezistil ani nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré odvolací súd prihliada z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP). V dôsledku toho krajský súd rozsudok okresného súdu vo výroku III. o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti ako vecne správny potvrdil. Zároveň potvrdil aj výrok IV. o trovách prvoinštančného konania, ktorý plne zodpovedá úspechu žalobcu v spore a zákonným ustanoveniam v ňom uvedeným.

35. Vo zvyšnej časti nenapadnutej odvolaním (výroky I. a II.) zostal rozsudok okresného súdu nedotknutý týmto rozhodnutím odvolacieho súdu.

36. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 396 ods. 1 CSP tak, že žalovanému ako úspešnej procesnej strane nepriznal nárok na ich náhradu. Z obsahu spisového materiálu totiž vyplýva, že žalovanému v aktuálnom odvolacom konaní preukázateľne žiadne trovy (majúce sa nahradit') nevznikli. Práve to bol dôvod, pre ktorý súd povolaný k vydaniu rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (odvolací súd), mohol rozhodnúť nielen o nároku na náhradu, ale už aj o nepriznaní náhrady (napriek tomu, že pri striktnom riadení sa textom rozhodnej právnej úpravy by sa mohlo zdať, že tomu tak nie je). Dvojfázové rozhodovanie o trovách konania, predpokladajúce prvé rozhodnutie súdu povolaného skončiť konanie vo veci len o nároku na náhradu a druhé až následné rozhodnutie prvoinštančného súdu o výške náhrady (porovnaj § 262 ods. 1 a 2 CSP) má totiž zmysel len pri pozitívnom vyriešení otázky nároku na náhradu, a naopak taký zmysel postráda, ak výsledkom uvažovania o nároku na náhradu je záver o neexistencii takéhoto nároku u žiadnej zo strán sporu (prvej preto, že ju na to neoprávňuje pre ňu nepriaznivý, či ňou zavinený výsledok konania a u druhej preto, že tu buď niet trov majúcich sa nahradit', alebo že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, odôvodňujúce nepriznanie náhrady). Prezentovaný právny názor vyplýva i z uznesenia NS SR sp. zn. 6 Cdo 166/2016 zo dňa 26.10.2016.

37. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).